

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NARYS

Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius Tel. (8 5) 239 6646

El. p. aušra.maldeikienė@lrs.lt

Lietuvos Respublikos Ministrui Pirmininkui
Sauliui Skverneliui

2018 – 03 – 06 Nr. SN – S(E) – 75

DĖL ŽEMĖS ŪKIO POLITIKOS FORMAVIMO

Gerbiamasis kolega Sauliau Skverneli,

Šių metų sausio 8 dieną Vyriausybės rūmuose surengėte susitikimą su pieno sektoriaus atstovais. Jūsų pavedimu Žemės ūkio ministerijai buvo nurodyta iki 2018 metų Seimo pavasario sesijos pradžios kovo 10 dieną Vyriausybei pateikti konkrečius teisės aktų projektus.

Pasitarimo metu priimti nutarimai akivaizdžiai proteguoja stambiausius pieno ūkius ir didžiuosius perdirbėjus bei didina atskirtį kaime.

Vykdydama savo, kaip Seimo narės, pareigą — parlamentinę kontrolę, norėčiau gauti atsakymus į žemiau išdėstytus klausimus (aiškumo dėlei juos tekste paryškinau).

- 1) **Kodėl pasitarime pieno sektoriaus plėtra nebuvo nagrinėjama bendrosios žemės ūkio ir kaimo vystymo strategijos kontekste?**

Ar tai reiškia, jog ateityje turėsime ir daugiau segmentinių strategijų, kurių apjungimas *post factum* bus problematiškas?

- 2) **Kodėl minėtame susitikime nedalyvavo iš esmės nė vienas smulkaus ir šeimos ūkio atstovas, o iš 24 pasitarimo dalyvių net 19 yra tiesiogiai suinteresuoti asmenys (turi stambius ūkius, žemės ūkio bendroves arba yra didieji perdirbėjai)?**

Ar tai teisinga, žinant, jog Lietuvos agrarinės ekonomikos instituto skaičiavimais, „aukščiausias rentabilumas buvo pasiektas vidutinio dydžio 34 sutartinius gyvulius laikančiuose pieno ūkiuose: čia 1 sąnaudų euras atnešė 0,59 Eur pelno, įskaitant subsidijas“, „mažiausias sąnaudas vienam sutartiniam gyvuliui – 1 370 EUR – patyrė vidutiniai, apie 34 sutartinius gyvulius laikantys Lietuvos pieno ūkiai“, o „vidutiniškai 12,9 sutartinio gyvulio laikantys pieno ūkiai sukūrė daugiausia produkcijos (2 703 Eur), gavo daugiausia pelno (575 Eur) ir turėjo didžiausią grynujų pinigų srautą (EBIDA siekė 1 436 Eur) vienam sutartiniam gyvuliui“ ir „būtent tokio dydžio pieno ūkiai sukūrė papildomą pridėtinę vertę – gamino ekologišką pieną, perdirbo pagamintą pieną ir produkciją pardavė tiesiogiai vartotojams ir pan.“ (Deiva Mikelionytė, LAEI, „Tarp stambaus ir smulkaus pieno ūkio. Aukso vidurio beieškant“, „Mano Ūkis“, 2018, Nr. 1, psl.18-20)

3) Sąžiningos konkurencijos laisvę saugo Lietuvos konstitucijos 46 straipsnio 4 dalis. Rinkos ekonomikai, kuri remiasi laisva konkurencija, imanentiškai būdingas nuolatinis neapibrėžtumas, Norėčiau sužinoti, **koks tikrasis pieno kainos nustatymo formulės siekis**, ypač kai kalbama apie žaliavinio pieno supirkimo kainų svyravimų eliminavimą? Konkretizuoju klausimą: **norėčiau sužinoti, koku būdu laisvoje globalioje rinkoje formulė panaikins kainų svyravimus?** Atsakymai juolab įdomūs, kad bet koks ekonomikos vadovėlis moko, jog visi bandymai reguliuoti tai, kas nesureguliuojama (šiuo atveju pieno kainas), tik padidina neapibrėžtumą bei/arba monopolines stipresniųjų galias.

4) Susitikime kalbėta apie Pieno sektoriaus rizikos valdymo fondo steigimą. **Norėčiau sužinoti, ar Pieno sektoriaus rizikos valdymo fondas bus savišalpos fondas, kuri, kaip įprasta pasaulyje, finansuoja tie, kurie iš jo gauna naudos, ar fondo išlaikymas bus permestas mokesčių mokėtojams?**

Konkretizuoju: ar nepasikartos 2014 metų situacija, kai nenorėję jam skirti nuosavų lėšų ūkininkai fondų idėją tiesiog numarino?

5) Susitikimo metu pritarta Žemės ūkio ministerijos siūlymui iki 25 proc. padidinti pieno ūkiams projektų kofinansavimo procentą Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos 4 priemonės „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos sričiai „Investicijos į žemės ūkio valdas“ (modernizavimas). Ūkiai, į kuriuos jau investuoti milijonai eurų paramos, vis dar negeba veikti konkurencijos sąlygomis. Kyla keli klausimai:

a) **Kokie skaičiavimai rodo, jog šios papildomos investicijos padidins ūkių konkurencingumą, kokių rezultatų galime tikėtis ir kada tokie ūkiai taps konkurencingi?**

b) **Kada stambieji ūkiai pradės duoti realią grąžą juos nuolat šelpiančiai valstybei ir visiems mokesčių mokėtojams, o ne vien stambių ūkių savininkams?**

c) **Pageidauju gauti skaičiavimus, kurie įrodo, šios paramos ekonominę ir socialinę naudą bei tiesiogines ir netiesiogines socialines pasekmes kaimo bendruomenėms.**

6) **Ar sutinkate, kad didinant investicinės paramos dalį pieno ūkiams (akivaizdu, kad rimtesnės investicijos yra stambiųjų privilegija), mažiname stambaus ūkio savininko dalį ir tuo pačiu mažiname jo atsakomybę už projekto gyvybingumą?**

7) **Ar sutinkate (jei nesutinkate, pageidauju gauti argumentuotą paneigimą), kad tokiu būdu stambieji ūkiai neskatinami prisidėti prie klimato kaitos mažinimo, oro ir gruntinio vandens taršos mažinimo, energetinio efektyvumo didinimo, darbo vietų kūrimo vietiniams gyventojams, finansinės gražos mokesčių pavidalu valstybei?**

- 8) Didindami investicinės paramos dalį pieno ūkiams, kai šia parama gali pasinaudoti stambiausi ūkininkai, dar labiau giline socialinę atskirtį kaime bei stambių ūkių savininkų politinę galią.
Kaip tai dera su Jūsų vyriausybės programa?
- 9) Nuo narystės ES pradžios Lietuva į žemės ūkį jau investavo per 10 mlrd. eurų ir tos investicijos buvo daromos pabrėžiant tai, jog taip kaime bus sukurta daugiau gerai apmokamų darbo vietų.
- a) **Kaip nutarimas žemės ūkio sektoriaus darbuotojais papildyti Profesijų, kurių darbuotojų trūksta Lietuvos Respublikoje, sąrašą keis šia situacija?**
- b) **Kas ir kaip kovos, jog šie žmonės nebūtų išnaudojami? Kiek tam bus skirta biudžeto lėšų?**
- c) **Kaip bus integruojami atvykėliai**, puikiai žinant, kad jau dabar įvairiose Lietuvos vietose esama įtampų, o iš trečiųjų šalių atvykę žmonės nebūtinai bus itin lojalūs Lietuvos valstybei, ypač, jeigu čia susidurs su nepateisintais lūkesčiais?
- 10) Susitikimo metu taip pat nutarta kreiptis į Ūkio ministeriją ir VšĮ „Versli Lietuva“ dėl lietuviškų žemės ūkio produktų eksporto skatinimo.
- a) **Norėčiau sužinoti skaičiavimus** (tikiu Jūsų sveiku protu, tas manau, jog sprendimas priimtas viską pasvėrus), **kokia Lietuvos ūkiui reali nauda iš mokesčių mokėtojų lėšoms ir dabar itin subsidijuojamų produktų eksporto?**
- b) **Ar sąžininga** (jums labiau įprastu terminu, socialiniai atsakinga) **tokia mokestinė lengvata dabar jau skiriama rinkodarai, jeigu darbo vietos už mokesčių mokėtojų pinigus kaime „kuriamos“ net ne Lietuvos piliečiams, o gamyba skatinama mokesčių mokėtojų pinigais (milžiniškomis išmokomis ir kompensacijomis)?**
Kodėl mokesčių mokėtojai turi pasirūpinti subsidijuojamų produktų pardavimais?
- 11) Ar galite argumentuotai paneigti, jog susitikimo metu priimti nutarimai reiškia stambių ūkių ir gamintojų bandymą savo naudai persikirstyti valstybės lėšas ir europinę paramą?
Ar galite paneigti, kad taip bandoma formuoti pieno sektoriaus politiką, kuri iš rinkos išstumtų smulkiuosius (o dar blogiau – jaunuosius) ūkininkus?
- 12) **Kodėl susitikime nedalyvavo nesuinteresuoti Lietuvos agrarinio ekonomikos instituto darbuotojai, mokslininkai, analizuojantys pieno sektoriaus efektyvumą ir plėtros strategijas?**
- 13) Susitikime dalyvavo jūsų patarėjas „kovai su korupcija“ Skirmantas Malinauskas. **Ar jam neužkliuvo tai, jog pasitarime buvo atstovaujami tik stambiųjų pieno gamintojų interesai?**
Ar jūsų nuomone, toks išskirtinis tik vienos grupės protegavimas nėra korupcijos atmaina?

Seimo narė

Dr. Aušra Maldeikienė

L. Šedvydis, tel. (8 5) 239 6646, el. p. Laurynas.sedvydis@lrs.lt